

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra ..... 200 K
Ennél hosszabb időre előfizetést el nem fogadhatunk.

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő:
L. LORÁNT JÓZSEF
Kiadó: **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR**
Irodalmi és nyomdai részvénnytársaság

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM
TELEFONSZÁM: 10-20

KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM
TELEFONSZÁM: 18

Sürgőnyeim: Független Ujság Debreczen

Rendet

hirdet a szövetséges ellenzék deklarációját, alkotmányos rendet, jogrendet, gazdasági rendet, szóval rendet, nyugalmat, békét és munkát az állami és társadalmi élet minden vonatkozásában. olyan program ez, amely a mai viszonyok között mindent felölel, amire Magyarországnak szüksége van, ha — mint a deklaráció is jelzi — le akarja zárni a forradalmak és ellenforradalmak korát. Olyan program ez, amely megindokolja, mért tömörültek szövetségbe azok az ellenzéki pártok, amelyeket világnézleti és közjogi felfogás különbségei választanak el egymástól. Ez a program és ez a körülmény, hogy e program alapján az ellenzék szövetséget kötött, alkalmas arra, hogy rámutathassunk több olyan momentumra, amely a maga kirívó jellegzettségével a mai magyar közélet beteg voltát mindemél jobban és élesebben jellemzi.

Ez a program, amelyet ma a szövetséges ellenzék meghirdetett, az első betűtől az utolsóig, minden változtatás nélkül, a viszonyok által megindokolt, egyedül lehetséges, egyedül célravezető, mindenki által kívánt és várt — kormányprogram. Mi sem természetesebb, mint hogy ezt a programot, ezt a kormányprogramot nálunk nem a kormány valósítja meg, illetve a kormány nem valósítja meg, hanem az ellenzéknek kell hirdetni és mi sem természetesebb, hogy nálunk és ebből az ellenzéki szövetségesből kormány nem is alakulhat ennek a programnak a tényleges megvalósítására. Ha kell kirívó bizonyíték annak igazolására, hogy Magyarország politikai, gazdasági és társadalmi közléte még mindig beteg, úgy ennek a programnak, mint ellenzéki programnak a publikálása a legdöntőbb bizonyíték.

Ugyancsak figyelemreméltó jelenség maga az a tény is, hogy a parlament ellenzéki pártjai szövetségbe tömörültek és deklarációval fordultak a közönséghez. Figyelemreméltó nemcsak azért, mert ez az utóbbi évek egyik legjelentősebb politikai ténye és programja, hanem főleg azért, mert valósággal provokálja az összehasonlítást egy másik szövetséggel, a mely ugyancsak most folvik. Csak szembe kell állítanunk az ellenzéki pártok szövetségét Gömbös-Friedrich-Haller és Wolff fajvédelmi szövetségével, össze kell hasonlítanunk a két szövetség külsőségeit és

lényegét, csak rá kell mutatnunk a módok és eszközök különbözőségeire, amelyekkel e két szövetség céljai eléréséért küzd.

Az ellenzék szövetségése a legnagyobb nyilvánosság előtt kezdődött, alakult ki és megszilárdult meg. Céljait a megalakulás pillanatában deklarációjában közölte a nagy nyilvánossággal, mert nemcsak hogy titkolnivalója nincs, hanem ellenkezőleg a legnagyobb nyilvánosság, az egész közvélemény szimpátiájának és támogatásának megszerzésére törekszik. Bejelentett módszere a legisztaiban parlamentáris: új és kétségbevonhatatlanul törvényes, minden erőszaktól és törvénytelen befolyástól mentes nemzetgyűlési választások kiírása.

Ezzel szemben a fajvédelmi koncentráció a legnagyobb titokban kezdődött és ha a lapok ki nem pattantják, talán még ma sem lett volna közölni valója a nyilvánossággal. Céljait szigorúan titkolja, vezérkara szigorúan bizalmas üléseken tárgyal, programot nem ad és e nem létező, vagy legalább is titkolt programhoz a tömegek támogatását titkos szervezkedéssel, sejtrendszeren alapuló toborzással igyekszik megszerezni. Módszere a fascizmus, de nem az olasz fascizmus, hanem annak magyar változata, amely teljesen mellőzi az olasz fascizmus lényegét, a pártokon, osztályokon és felekezeten felülről tisztá nacionalizmust, illetve sovinizmust és csak az olasz fascizmus harci eszközeit veszi át, de ezeket azután nemcsak teljes egészükben, hanem még ki is bővíti két év óta kipróbált saját külön harci eszközeivel.

Ez az összehasonlítás tiszta képet ad a két szövetségés mibenlétéről. Az egész kép pedig, amely az ellenzéki szövetség megalakulásának pillanatában az ellenzéki deklaráció reflektoriényében élénk tárul, bizonyosan nem a legvigasztalóbb. Ellenzéki deklaráció, mely a legtisztább, legrealisabb, legszükségesebb kormányprogramot adja, ellenzéki szövetségés, amely a programért csak küzdhet, de megvalósítására kormányt nem alakíthat; lázas szövetségés a politikai porondon, egyfelől tiszta eszközökkel és tiszta célokért, másfelől a legveszedelmesebb eszközökkel titkolt, tehát jogal veszedelmesnek tartható célért.

A magyar politika képe az ellenzéki szövetségés pillanatában nem a legvigasztalóbb.

A szövetséges ellenzék deklarációját

Szombati számában jelezte a *Debreczeni Független Ujság*, hogy az ellenzéki szövetség megalakulása küszöbön áll és a szövetség kibocsátja deklarációját a közönséghez, a villamos áramszolgáltatás zavarai miatt azonban nem volt meg a technikai lehetősége, hogy hirt adjunk az ellenzéki szövetség tegnap este megtörtént megalakulásáról és leközzöljük az új folyamán közzétett deklarációt. Az ügy ugy politikai és társadalmi fontossága miatt utólag közzöljük teljes szövegében a szövetséges ellenzék deklarációját:

A nemzetgyűlés különböző ellenzéki pártjaihoz tartozunk. E pártokat a világnézletek és közjogi felfogás különbségei választják el egymástól, de ezen az ellentéteken felülemelkedik az a felfogásunk, hogy *hazánkat meg kell óvni a romboló válságok megismétlődésétől*, végleg be kell fejezni a forradalmak és ellenforradalmak korszakát. Különböző programmal állottunk választóink elé, de egyformán megígértük nekik, hogy küzdeni fogunk a *jog uralmáért, a törvénytisztelet teljes helyreállításáért, a közszabadságokért, a demokratikus államberendezésért és a társadalmi békéért*. Egyformán megfogadtuk, hogy *nem engedjük többé, hogy az állam hatalmát más gyakorolhassa, mint maga az állam és egyes szervezetek felelősséget a államhatalommal versenyezzenek*. Midőn tehát az ellentéteken túlemelkedő e nagy érdekek védelmére politikai pártállásunk függetlenségének és elveink érinthetlenségének biztosítása mellett egymás között állandó érintkezést teremtiünk, ez annyit jelent, hogy: *egyenlő jogok élvezetében, szabadságjogok biztosítása mellett lélegzeni akarunk, hogy dolgozhassunk, termelhessünk és megélhessünk*. Mert csak így tudunk annyira helyreállani, hogy visszazerezzük Magyarországot régi épességét és jólétét adó gazdasági erejét.

Azt akarjuk tehát, hogy minden téren legyen vége a zavaroknak, a kétértelműségnek és a felelőtlennek. *Igazi népképviseletet követelünk*, tehát általános, egyenlő és titkos, a nőkre is kiterjedő, 24 éves életkoron alapuló, közsérenkénti és a kisebbségi szavazatok érvényesítését is biztosító választójog törvénybeiktatását. A felső-

ház reformja csak az általános választójog és a demokratikus közigazgatási reform, valamint az ideiglenes alkotmány egyéb, megoldatlanul hagyott kérdéseinek végleges rendezése után tárgyalható.

A társadalmi békét és a gazdasági konszolidációt veszélyeztető minden szervezkedés és fel-forgató kísérlet megakadályozását követeljük. Legyen jog-egyenlőség, közszabadság és törvénytisztelet. Legyen igazi társadalmi béke, az állam minden dolgozó rétegét felkaroló szociális politikával és a földreform komoly végrehajtásával. Kívánjuk a törvényhozás költségvetési és zárszámadási jogának tiszteletben tartását, az improduktív kiadások megszüntetését, a közterhek viselésénél az igazi fokozatosságot és csak az állam érdekét tekintő igazságosságot. *Rendszeres küzdelmet követelünk a drágaság ellen, a mely egyfelől nem merül ki gyűlölködő jelszavakban, másfelől nem törődik egyes gazdasági ágak önző szempontjaival, hanem csupán a társadalom egészének érdekével.*

Ismervén a jelenlegi nemzetgyűlés alakulásának körülményeit, nem remélhetjük, hogy ki tűzött céljaink ennek keretében megvalósulhassanak. *Elsősorban tehát küzdeni kívánunk az új és kétségbevonhatatlanul törvényes s minden erőszaktól és törvénytelen befolyástól mentes nemzetgyűlési választásokért.*

E céljaink gyakorlati megvalósítására alkotjuk meg ezenel az ellenzéki parlamenti szövetséget, kötelezve magunkat, hogy a kitűzött programpon- tokért minden alkalommal egy- ségesen szállunk szóra. — Az együttműködés biztosítására és vezetésére közös intézőbizottságot alakítunk.

Rakovszky István, Vázsonyi Vilmos, Peyer Károly, Farkas István, Rassay Károly.

Bethlen a Ház elnapolásá- fogja kérni

Budapest, okt. 14. Az ellenzéki pártszövetség ma kiáltvánnyal fordult a közönséghez. Ezzel tehát az ellenzéki szövetség tényleg megalakult, mert már csak *Andrássy és szűkebb környezetének helyzete vár tisztázásra*. Andrássy, amár nem lépett be a szövetségbe, mégis *előzőleg helyeselte azt*. *Rakovszky István Andrássyhoz utazott, hogy a dolgokat tisztázza.*

Rakovszky a jövő hét elején társul vissza Budapestre, amikor Andrássy helyzetének tisztázását várják. A szövetségbe Ugron Gábor és Szilágyi Lajos nem léptek be. Szilágyi tegnap hosszasan tárgyalt Vázsonyival, anélkül azonban, hogy ennek a tárgyalásnak eredménye lett volna. Szilágyi a tárgyalás után sem változtatta meg azt az eredeti álláspontját, hogy az ellenzéki szövetségben nem vesz részt. Véleménye szerint ez enni jelenti azt, hogy egy-egy javaslatával vagy egy-egy felvetődő kérdésnél, valamint a program-pontoknál amelyek a kiáltványban foglaltaknak ne szavazna együtt a szövetséggel.

A szociáldemokrata-párt részéről tegnap Payer, Pongrácz és Farkas képviselők a miniszterelnökkel jártak, aki arról tárgyalt velük, hogy álljanak-e a Ház összehívásáról. A szociáldemokraták nem voltak hajlandók ettől elállni és kijelentették, hogy az ő kívánságuk egyáltalán az ellenzék kívánságát is kifejezte. A miniszterelnök és a szocialista képviselők között nem csupán a Ház összehívásáról volt szó, amennyiben Payer szóvá tette a miniszterelnök előtt a pécsi bányásztrájkot, a melyből kifolyólag többeket le tartóztattak. Szóvá tették még a lapbetétásokat, a gyűlések, a szervezkedések megtiltását, amelyekre nézve a miniszterelnök vízszelátot helyezett kiállításra.

Az ellenzék a Ház összehívását feltétlenül kéri. Az összehívó ívet hétfőn adják át és az összehívandó ülésen Rassay Károly, Farkas István, Rakovszky István és a demokraták szónoka szándékoznak felszólalni. A felszólalók egyike a drágaság ügyében határozati javaslatot fog heterjeszteni. Minthogy a miniszterelnök kijelentette, hogy az összehívási akció nem helyesli, valószínű, hogy az ellenzéki szónokok után a miniszterelnök fog beszélni és beszéde a Ház elnapolását fogja indítványozni.

Az ellenzéki pártszövetség kényes kérdés elé állítja az Andrássy-pártot azáltal, hogy Rakovszky aláírta a kiáltványt és ezenkívül több képviselőnek azon elhatározása miatt, hogy együtt

működni kívánnak az új alakulással. Ez ügyből kifolyólag — elterjedt hírek szerint — Rakovszky kilépne az Andrássy-pártból, amely elhatározását Tiszadobon közli a párt elnökével. További kilépésekre számítani nem kell, mert a párt értekezletén ki fogják mondani, hogy tagjaikat az ellenzéki pártszövetséggel való együttműködés nem sérti a pártfegyelmet.

A népszövetségi ligák főtanácsa ülést tart Budapesten

Budapest, okt. 14. A népszövetségi ligák főtanácsa október 20-án ülést tart Budapesten. Eddig 19 nemzet jelentette be részvételét. Az európai országokon kívül részt vesznek Ázsia felől Japán és Kína delegátusai, Délamerikából pedig Argentína küld megbízottakat. A főtanács ülésre érkező előkelő külföldi vendégek fogadására és elszállásolására megtörténtek a legszélesebbkörű intézkedések. Az utódállamoknak a konferencián való részvétele még kétséges. A magyar külügyi társaság

43 tagja van az ellenzéki bloknak. Az ellenzéki bloknak 43 tagja van, 24 szociáldemokrata, közöttük Jánosi Zoltán, ezenkívül Giesswein Sándor, Horváth Zoltán, Lingauer Albin és a más ismert ellenzéki politikusok. Végeredményben 50 tagra számítanak.

ma délután gróf Apponyi Albert elnöklésével zárt igazgatósági ülést tartott, amelyen lezögezték mindazokat az irányelveket, amelyeket a főtanácsülésen magyar részről érvényesíteni fognak. Hogy a főtanácsülésről szóló összes hírek egyöntetűen kerüljenek a sajtóba és hogy a közvélemény a konferenciáról tárgyilagossá és tisztá képet kapjon, elhatározták, hogy a főtanácsülés előtt egy sajtóértekezleten tájékoztatják a sajtót.

Németország jóvátételi hitele

Stabilizálják a márkát

Páris, okt. 14. (Wolff.) A jóvátételi bizottság jelentést tett közzé Bradburynak a német költségvetés egyensúlyba hozására és a német márká stabilizálására vonatkozó javaslatáról. A tervet a következő indítványokat foglalja magában:

1. A német költségvetés majdnem teljesen, esetleg négy év tartamára mentesítendő a békeszerződésből eredő külföldi kötelezettségektől, ami Németor-

szágnak lehetővé teszi, hogy hitelt kapjon.

2. A márka árfolyama stabilizálható új megállapodás után, amely a birodalmi bankot felhatalmazná, hogy egy kiküldendő vegyes bizottság által megállapítandó áron papírmárkáért aranyat adhasson el.

3. A jóvátételi bizottság újraszervezendő és székhelye Berlinbe helyezendő át.

Kényszerből aláírta Görögország a mudániai egyezményt

Athén, október 14. Athéni Távirati Iroda. A minisztertanács elhatározta, hogy elfogadja a mudániai katonai egyezményt. A konstantinápolyi görög főmegbízottak ilyen értelmű utasítást adtak, Görögország kénytelen engedni a helyzet kényszerének.

London, okt. 14. Az athéni kormány elutasította a görög megbízottakat, hogy a kitűzött határidő letelte előtt írja alá a mudániai egyezményt.

Ez a határozat az angol, francia és olasz követ fellépésének tulajdonítható. A követek ugyan is felkeresték a görög külügymi-

nisztet és sürgették, hogy a további bonyodalmak elkerülése végett a görög kormány járuljon hozzá szintén az egyezményhez.

Általános visszavonulásban vannak a török csapatok

Konstantinápoly október 14. (Havas.) Ghebehtől északra török haderek vonultak be a semleges zónába, de mindjárt azután visszavonultak török területre. Fízáról lovass csapatok nyomultak be. A semleges határ megsértése tévedésre vezethető vissza. A török csapatok jelenleg általános visszavonulásban vannak.

Lloyd George ragaszkodik állásához

London, okt. 14. (Reuter.) Lloyd George Manchesterben őrösi hallgató közönség előtt mondotta el a napok óta nagy érdeklődéssel várt beszédét. Beszédében a miniszterelnök tulajdonképpén közel keleti politikájának védelmével foglalkozott, majd kijelentette, hogy az őt ért támadások ellenére is meg akarja tartani állását.

Legszebb kalapok FRANK EDENÉL.

Kivégzett kém

Budapest, okt. 14. A budapesti honvéd törvényszék Bognár László 22 éves budapesti kereskedő segédet még ez év október hónapjában a katonai büntető törvényszék 321-ik szakaszába ítélte kímkedés büntetése miatt, melyet azáltal követett el, hogy a magyar kir. honvédségre vonatkozó katonai adatokat egy idegen államhatalom itteni katonai attachéjának pénzbeli jutalom ellenében közölt, köztel-átlali halálra ítélte.

Az elítelt benyújtott semmisségi panaszát a legfelsőbb honvéd törvényszék elutasította és az első bíróság ítéletét helybenhagyta. Bognár László kegyelemért folyamodott, a legfelsőbb helyen azonban az ítélet végrehajtásának szabad folyását engedték. A halálos ítéletet ma délelőtti hajtották végre a Margit-körúti fogház udvarán.

Max Pallenberg

A Debreczeni Független Ujság berlini levelezőjétől.

Berlin, okt. 14. A magyar származású Robert Jenő sok szoros berlini és bécsi színház-tulajdonos, egyik házában „Wau-wau” címen játszanak most egy angol komédiát. A berlini színházak legtöbbször elszánt műsorral indult az új szezonnak: olyik a nivót emelte föl, olyik a helyárat, Robert a „Theater am Kurfürstendam” szaloncukor-színházában beérte a híg angol játékművel, de szerződtette hozzá Max Pallenberget.

Ez a színész a német színjátszás öntudatos, tragikus vásári csacsija, Kasperlija és Hanswurstja, egy csak-színész Wedekind, aki csörgősipkában ugrol és mindennél böleőbb, komolyabb és szomorubb. Az operettől indult el, minden színházban játszott minden műfajt s ma egy színháznak sem tagja

és nincsen műfaja. Befejezetlen és tökéletes, mindig forradalmár és minden tradíciót gondosan magával cipel. Ez a tömeg-komikus az expresszionista színész. Ez nem játszik karzatnak és nem pillant páholyokba s valahogy mindenlőn a meg nem értés hidege ömlik feléje, nem, rosszabb ennél: a félreértés tetszése. Itt nevetnek, mi kor találoan komoly, ott unatkoznak, mikor a legmulatságosabb. Pallenberg sikerei eltévedt sikerek, nagy neve és vonzóereje egy tévedésen alapul, amit ő nem akart s ami ellen hiába küzdene. Ez a színész Tell-t akarta játszani és III. Richárdot. De a harsogó röhej felől biztos lehetne minden színház, ha Pallenberg-Tell elkezdené nagy monológiát: „Megöljem? Na, mit gondolnak, megöljem a helytartót? Ej, potz, az a bodzabokor jól elrejtett ott előle, az a kis bokor, a bokrocska.”

Körülből így. Ezért játssza Wauwaut és Zavadil-t a „Fa-

milie Chimeck”-ben, Argant és Harpagon-t, a „John Gabriel Borkman”-ban és Tóbiás Buntschuh-t, a humor e tragikus hőszeit. Az apró életek, e figurák kis köznapi jellegein át a halhatatlanságnak valami tisztesítésre ingerlő groteszk illatát lehelté Pallenberg. Ő az a színész, aki felrobbant minden szerepet, aki minden pillanatban játszik a színpadon, aki elfelejtkezik játék közben a játékról és komolyan kezdi eszmélni, aki szájával veszi a szerep egy szavát, egy ötletét s forgatni kezdi, csodálkozik rajta, elfelejt egy időre cselekményt, partnereket, szerepet s játszik a szóval, gyurja, igazgatja, mint egy nyugtalan kutya egy talált furcsa csontot...

Wauwau — nagyon öreg ember, régebben híres kriminalista, aki nyugalomba vonult s London mellett él birtokán fiatal leányunokájával. Egy fiatal rokon érkezik, amerikai kereskedő s a leány vőlegénye fölg-

meddig, ki nagy megbízásban jár el: egy sokezer font értékű gyémántot hozott magával a nagy vízen. Éjjel megrabolják, a gyémánt eltűnik. Az agg Wauwau, még egyszer s utoljára föláll karosszékéből és dektív lesz két napra. A gyémántot visszaszerzi és minden rendbejön. Sokkal több, legalább is emittsreméltó igazán nem történik a darabban, Pallenberg maszkja a nagyon öreg zsémbes, erőtlén kriminalista egy aggastyán, reszkető kezű, rosszul hall és rosszul lát. Haragszik a világra, az emberekre, önmagára, egy gyöngéje van, a fiatal leány. Ennek a kedvéért áll föl a karosszékéből. Wauwau nagyon öreg. Este elalszik a kandallónál, az inas értejön s leakarja fektetni. A társaság a hallban áll s bucsuzik Wauwautól, aki a lépcsőről még visszafordul: „A kandallóm füstöl?” — krakogja. — „Miért füstöl épen az én kandallóm? Hiszen a múltkor se-

A valódi buzaváluta

Halápon 10 holdas tanyájának egyik meghitt zugában olvashatta Tóth Bálintné egy vásárnap délutánon, hogy a magas pénzügyminisztérium a földadót buzaválutában vetette ki és minden öt hold föld után 75 kiló buza ára fizetendő. **Buzaváluta**... Ez a furcsa szó szeget ütött Tóthné fejébe. Az összetett szó első részét még csak megérthette, de „mi a memykő lehet az, hogy váluta?” Törte egy darabig egyszerű felfogású fejét az ányomasszony, megvitatta a tanyabeli szomszédokkal az összetett szó értelmét, végül is kisütötték a tanya bölcséi, hogy buzával utra kell kelni és az adóhivatalnál leróni a csinos kis tanyáért járó kellemetlen kötelezettséget.

Tóthné ányomasszony ma reggel szekérre rakott két zsák rozst, mert hát buzája kevés termett, behajtott Debreczenbe, az adóhivatalhoz és annak rendje-módja szerint jelentette:

— A buzával utra keltem!

— Mit csinált, anyám?

— kérdezte az egyik adótsitz álmélködvé.

— Mit-e? Hát elhoztam a földadót, két zsák rozst, lenn van a szekérbe. Hogy lehet azt ide felhozni?

Az adótsitz egyébként komor arcu mosolygósra változott, pár perc alatt megmagyarázta a buzaváluta szó valódi értelmét, hogy az nem jelent „buzával utra”-keést, mint a Halápon vélik. Csodálkozott szörnyen Tóthné, hogy a Balog szomszédnál még okosabb ember is van a világon.

— Osztt milyen szípen elmagyarázta — csóválta a fejét —, miután lefizetett 10,220 korona földadót.

Ezután még sokáig morfondírozott „az uri praktikan”, közlécapott lovainak, hazament, hogy elmagyarázhassa Balog szomszédnak, aki hétfőn akart „buzával utrakelni”, a buzaváluta szó igazi értelmét. Nagyot fordult a világ, gondolhatta a tapasztaltak után Tóthné. Buzáról beszélnek és mégis pénzt értenek alatta.

perték? Nyilván egy madár rakott fészket benne. Kómikus. Olyan nagy a föld. Annyi hely van az egész világon. És épen az én kandallómba kell fészket raknia annak a madárnak... Nagyon különös.” — Csóválja a fejét, de már el is felejtette az egészet. Csak a negyedik felvonás végén jut hirtelen megint az eszébe, mikor haláláradtan az utolsó napok munkájától megint aludni tér, az elvégzett nagy feladat után a büszke öreg gyerek, Wauwau: mindenki meghatva áll a lépcső alján s Wauwau az inas karján visszafordul még a lépcsőről: „Igaz, amit még mondani akartam néktek... Füstöl a kandallóm. Biztosan egy madár rakott fészket benne. Ausgerechnet nálam. Az Isten verje meg azt a madarat.” És krákok, kétségbeesetten, örege... Függöny.

Vagy mikor a második felvonás végén, a bonyodalmak és nehézségek tetőpontján, mikor minden a fejetetején áll s

Lemond az egész debreceni árvizsgáló-bizottság

A *Debreczeni Független Ujság* az elmúlt héten hírt adott arról, hogy a debreczeni árvizsgáló-bizottság elnöke, *Kazinczy Gábor* nyugalmazott kuriai bíró, lemondott tisztségéről. Szerzte a városban köztudomású volt, hogy az árvizsgáló-bizottság elnöke már hosszabb idő óta elkedvetlenül a fárasztó és hiábavaló munkában, mert az árvizsgáló-bizottság nem tudott gátat vetni az egyre emelkedő drágulásnak, jóllehet annak idején ezzel az intencióval hozta létre az árvizsgáló-bizottságot egyik háborus minisztériumunk.

Az árvizsgáló-bizottságnál *Kazinczy Gábor* lemondása óta dr. *Ruszka István* helyettes-elnök vezeti az ügyeket és több, mint bizonyos, hogy őt bízzák meg

vélelgesen a bizottság vezetésével. Mint avatott helyről értesülünk, a lemondott elnökhöz hasonlóan az egész árvizsgáló-bizottság elkedvetlenül a meddő munkában. A bizottság minden egyes tagja meg van ugyanis győződve arról, hogy amíg a buza maximálisanul kerülhet forgalomba, addig más téren nem lehet rendet teremteni. Informátorunk tud arról is, hogy az egész árvizsgáló-bizottság a közeljövőben lemond.

Annyi bizonyos, hogy az érdekeltek nem nagy szimpátiával viseltetik az árvizsgáló-bizottság eddigi működése iránt, viszont az is tény, hogy a buza totonymagasságban álló ára miatt a bizottság csak megkötött kezekkel dolgozhatott.

Zita királyné november végén Magyarországra akar jönni?

A „Debreczeni Független Ujság” bécsi szerkesztőségétől.

Bécs, (október).

Bécsi diplomáciai körökből szenzációs készül eseményről értesülök. A Spanyolországban időző Zita királyné ezek szerint elhatározta, hogy november végén gyermekeivel együtt Magyarországra költözködik. Diplomáciai körök szerint a magyar kormány ehhez már beleegyezését adta, még pedig párisi követe, *Praznovsky* Iván utján, aki egyuttal a madridi udvarnál is képviseli a magyar kormányt. — Románones volt spanyol miniszterelnök, a múlt hónapban azért járt Budapesten, hogy a magyar kormánytól az engedélyt megszeresse. *Bethlen* gróf akkor még nem tett határozott ígértet, a múlt héten azonban *Praznoszky* követ utján tudatta, hogy a Magyarországra való költözködésnek semminemű akadály nincs (?). Arról, hogy a magyar kormány hogyan intézte el az ügyet az entente-nál és a kis-entente-hoz tartozó utód-államoknál, diplomáciai körökben mit sem tudnak.

A szenzációs hírre vonatko-

zólag érdeklődtem legitimista körökben is. Itt a következőket sikerült megtudnom:

— Zita királyné Magyarországra való költözködéséről nem tudunk semmit sem. Tény az, hogy mostani lakóhelyén már nem maradhat sokáig és nekünk is tudomásunk van arról, hogy november vége felé el akar költözködni. Hogy hova, azt nem tudjuk. Egyes hírek szerint *Alfonz* király meghívta a tétre Madridba a felséges családát. Erről sincs azonban autentikus híreink. Nem tartom kizártnak, hogy a királyné végre tényleg Magyarországra megy, ahol a megélhetés és a fenséges gyermekek nevelése sokkal könnyebb lenne. Nem is hiszem, hogy az entente vagy a kis-entente államai ez ellen akadályokat gördítenének. Egy aszszony és néhány gyermek jelenléte a status quot nem fenyegetheti. Ha Zita királyné tényleg Magyarországra akar menni, ugy ezt bizonyára megbeszélte *Károlyi József* gróffal, aki őt most meglátogatta. Meglehet, hogy *Károlyi József* gróf készítette elő a spanyol kormánynál a zavartalan költözködést. Mondom, bizonyosat nem tudunk, arról azonban biztosíthatom, hogy semmiféle puccsról nem lehet szó. Ha a királyné tényleg Magyarországra fog menni, ugy arról mindenki idejekorán értesülni fog.

Eddig tart legitimista körökből szerzett információim, mely bizonyos tekintetben a diplomáciai körök értesüléseit megerősíteni látszik.

Zita királyné mint költő

Bécs, (október.)

A különböző volt fejedelmek, uralkodó hercegek és trónörökösök mind irodalmi vénát fedeztek fel magukban és emlékirataikat írogatják. Im már a német birodalom egykori hatalmas uralkodója, *II. Vilmos* is kirukkolt memoirjaival. Végre most a monarchia volt uralkodónőjével, Zita királynéval is, mint íróval ismerkedtek meg. Egyelőre ugyan nem emlékiratokat kapnak tőle, hanem

csak egy verset, amelyet mint a megboldogult *IV. Károly* menyasszonya irt *Ferenc József* születésnapja alkalmából. A verset most *Orsini* hercegnő hozta nyilvánosságra. — *Orsini* hercegnő fivére a császári család bizalmasai közé tartozott és ő adta át a királyné versét nővérének. *Orsini* hercegnő szerint Zita királyné a kicsiny verset egy augusztusi éjjelen írta a Garda-tó mellett a szabadban. A kicsiny alkalmi költemény, amely egyébként a toscanai cinquecento cansonnáinak formájában van írva, a következőképen hangzik:

Heil Dir, Du Mutter aller Gunden,
Es lächle ewig Ihm Dein Licht,
Und neige gnädig mild Dein Angesicht!
Ohn' Sorge wandle er am Seinem Pfade,
Cypressen rauschen um das Schloss,
das alte,
Hybiscus murmet uns das traulich
heire Lied,
Sein Lied — von Habsburg und von
Gott Erhalte!

A vers tehát ártatlan születésnap-i üdvözlés, a trónörökös fiatal menyasszonya küldötte az agg uralkodónak. Hogy *Orsini* hercegnőnek a publikálásal mi volt a célja, azt nem tudjuk, mindenesetre azonban megismertük a monarchia utolsó uralkodónőjét, mint költőt.

sz. p.

Tőzsdei magánforgalom

Zürichi zárlat: 21 és fél.

Budapest, okt. 14.

A magánforgalom elején farrótt volt az üzlet, később kedvetelenné vált a hangulat és nem tudott erősebb forgalom kifejlődni, mert a rendőrség állandóan a kávéház körül cirkált. Különösen az arbitrázs papírok iránt mutatkozott kevés érdeklődés. Szikra 14000—5300, Hazai fa 13600—700, Salgó 66000, Rima 13000, Atlantika 6400—600, Egyesült fa 1450—500, Athenaeum 16500.

Zürichi devizák

Zürich, okt. 14. (Zárlat.) Berlin 20, Holland 210 és fél, Newyork 540, London 2392, Páris 4090, Milano 2285, Prága 1815, Budapest 21 és fél, Zágráb 212 és fél, Bukarest 335, Varsó 5 és fél, Bécs 73, osztrák bélyegzett 78, Szófia 350.

Terménytőzsde

A terménytőzsdén már napok óta tartó csendes irányzat továbbra is uralkodó maradt s az árak minimális forgalom mellett alig változtak.

Hivatalos árak: Buza 78 kilós tiszavideki 11350—450, egyéb 11300—400, 76 kilós mindentéle származásu 11200—300, rozs 7300—400, takarmány árpa 6900—7100, sörárpa 7200—400, zab 6500—600, repce 165—75, korpa 5100—150.

Előfordult kötések: Buza 76 kilós 1 vagon Szentmártonban 11200, 1 vagon 78 kilós Táplósúly 11300, 20 vagon 78 kilós novemberré tiszavideki áll. 11925, takarmányárpa 150 mázsa somogyi áll. 6400, ó-tengeri 2 vagon novemberré 8000 ab áll., csöves tengeri 1 vagon november mássodik felére 5200, 2 vagon csöves tengeri október végére somogyi állomásról 4700, 1 vagon bab ab áll. 8000.

Mintaválasztás No. II. Monostorpályin

Ez év márciusában Monostorpályi község jegyzőjét Varga Jenőt fegyelmi uton nyugdíjazták. Az így megüresedett jegyzői állásra 13 pályázat érkezett be. A pályázók közül a legnagyobb esélye Bara Mihály debreceni jegyzőnek volt, mert a község szülötte, azonban édesatyját megválasztották a nép hangulatának ellenére **községi bírónak** és így fia a közigazgatási szabályzat szerint nem szerepelhetett jegyzőjelöltként. Mitán az állásra pályázók közül a legjogosabb aspiráns ilyenformán kiesett, Marjay Barna derecskei főszolgabírónak az volt a főtervése, hogy a másik, reménytel pályázót Sarkadi István menekült jegyzőt, akit B. Lisztára helyeztek s aki így kormányrendelet értelmében **elsősorban jelölendő**, a jelöltek sorából **kijelölje**. A főszolgabírónak ez az igyekvése természetesen **sikerült**, mert hiszen ő volt **hivatva a választandók kijelölésére**.

Pénteken reggel 9 órakor kezdődött a jegyzőválasztás a monostorpályi községházán. A teljes számban összegyűlt képviselőtestület a legnagyobb mértékben meglepte, hogy két jelölt közül a pálmáért, Rayolay István Lárándi adóügyi jegyző, a főszolgabíró kedvence és Benkő Sándor outsieler. A képviselőtestület **felháborodással** vette tudomásul az egyedüli komoly jelölőnek Sarkadi István (ak a főszolgabíró által történt mellőzését Sarkadi maga is a községben tartózkodott a választás alatt és megkérdezte Marjay főszolgabírót, hogy minek köszönheti mellőzését. A főszolgabíró a legtermészetesebb hangléjtéssel jelentette ki, hogy a jegyzőválasztás előtt **megjelent egy újságírók mely azzal foglalkozott, hogy Sarkadi István monostorpályi jegyzővé választása biztosan vehető**.

Sarkadi István elejtése mellett nem jelölte a főszolgabíró Uray Sándort, Uray Sándor debreceni református lelkész testvéröccsét sem. Ezt a ténykedését már **meg sem indokolta**, a főszolgabíró, csupán törvényadta jogára hivatkozott.

A derecskei főszolgabíró által dirigált monostorpályi választás a derecskei nemzetgyűlési képviselőválasztáshoz hasonlóan „**mintaválasztás**” volt. A jegyzőválasztás aktái egyébként a pénteki akcióval nem zárultak le, mert a mellőzött Sarkadi István felebbezése folytán a **főispán fog a mintaválasztás ügyével foglalkozni**.

Ugy halljuk, hogy Debreczen nemzetgyűlési képviselőinek egyike ez ügyben **interpellálni is fog a nemzetgyűlésen**.

Cukorkák, desszertek, sajtok
ilkör, cognac, fajták, pezsgók — legnagyobb választékban

Csanak József
K. R. T. Piac-utca 51.
Telefon 70. Alapítva 1823.

Vilmos császár fia, mint karmester Joachim Albrecht porosz herceg a bécsi Konzerthaus-pódiumán

A „Debreczeni Független Ujság” belgrádi indóitól.

Bécs, okt. 14. Gála-koncertet hirdettek az egyik bécsi hangversenyrendező cég. Nem szeretem a gála-koncerteket, jó zenét ezeken nem igen lehet hallani, csak arra való, hogy az új gazdagok az ékszereiket, diónagyságu gyémántjaikat mutogassák és a Wagner-szimfóniák piano részleteinek kíséretében selyempapírosba csomagolt cukrokat ráigcsáljanak és a papíros összegyűrésével a hallban látszó zenekart elnyomják. Régi fogadalmam köt, (egyszer egy ilyen ráigcsáló újjazdagot szép szelíden oldalba bökttem, amiért azután nekem kellett néhány jó osztrák-magyar korona büntetést fizetni) hogy diszkoncertre nem megyek el. Ezt a fogadalmat most megszegtem, nem a műsor miatt, nem is az énekesek miatt, hanem a zenekart vezénylő karmester miatt. A plakátok ugyan is karmesterként Joachim Albrecht Prinz von Preussent hirdették. Vilmos császár legfiatalabb fia a bécsi Konzerthaus-pódiumán dirigál, mialatt Navratil ur a jobbközép első sorában kezeivel nagy hasára lefogló vaskos aranyláncával játszadozik és Grünne csokoládét kínál szomszédjának. Nem utolsó látvány. Öt év előtt biztosan kinevettem volna azt, aki megjósolta volna, hogy ezt a látványt nemesak megélem, hanem szemtanúja is leszek.

Joachim Albrecht herceg igen képzett muzikus, nagy temperamentummal vezeti a zenekart, amely fegyelmetten engedelmeskedik neki. Rajongok a zenéért, szeretem a művészeket és ezért fájt, hogy ez az igen talentes művész Vilmos császár fiaként született. Így senki sem veszi komolyan. Ő maga sem foglalkozott tanulmányaival fiatalkorában úgy, mintha egy berlini kereskedő vagy államhivatalnok fiaként született volna. Ez meglátszik rajta. Kétségkívül jó iskolája volt, azonban ez nem elég, azt amit fiatalkorában elmulasztott, már sohasem pótolhatja. Zenei intelligenciája igen fejlett, muzikalitása szintén, az elmulasztottakat, az éres idejét azonban már pótolni nem lehet és épen ezért Joachim herceg még sok-sok sikert arathat a metropolisz koncert-terneiben, az erkölcsi és anyagi siker ötven-százaléka azonban biztosan a német császár fiának és nem a nagy karmesternek fog szólni. Joachim hercegből nagy muzikus, egy Richard Strauss, egy Nikisch, egy Weingartner már sohasem lehet.

... A szünet alatt sikerült a művészsobába befurakodnom. Tapintatlan voltam és mindenáron politikai és családi természetű dolgokról akartam megszólaltatni a fiatal művészt. — Joachim herceg nem nyilatkozott, de nem is jött zavarba. Politikáival saját bevallása szerint sohasem foglalkozott, erről tehát nem is nyilatkozhatik. — Apja házasságáról, a memoárokról, a trónörökös-ívről viselt dolgairól viszont szintén

nem akart beszélni — ez érthető. Kijelentette, hogy mindig csak egyetlen dolog érdekelte és ez a művészet volt. Tulajdonképpen hegedűművészek akarta magát kiképeztetni. Több koncerten már közre is működött, még pedig nagy sikerrel. Elismert zenetanárook véleménye szerint igen jól játszik. Mint szorgalmas koncertlátogató a magyar hegedűművészek közül igen szereti és sokra becsüli Vecsey Ferencet, Telnányi Emilt, valamint a korán megboldogult Pártos Pistát. A Hubay-iskoláról és általában a budapesti Zeneakadémiáról igen elismerőleg nyilatkozott.

Dohányról, Richard Strausról, Schillingerről és Weingartnerrel nyilatkozott még ilyen dicsérőleg Joachim porosz királyi herceg, akinek nem Clausewitz a mesetere és az ideálja, hanem Beethoven, aki nem Szedánról, Lipcséről és a Mazuri-tavakról álmodozik, hanem akinek Wagner melódiái, Mozart ritmusa és Schubert dallamai jelentik az életet, a boldogságot. Joachim porosz királyi herceg, az utolsó német császár fia a csengő hívó szavára visszament a karmesteri pulpitusra, én pedig dühös pillantásokkal illettem egy mellettem ülő fiatal asszonykát, aki le nem tette volna lorgonját és egyre csak azt sutogta barátjának: „Jaj wie herzig, wie lieb!”

Később azután azon kívánságának is kifejezést adott, hogy uniformisban szeretné látni a herceg herceget. Ahelyett, hogy örült volna, miként a herceg maga is ölt, hogy nem kényserítik, hogy egyenruhába járjon, hogy felülheti a frakkot és szabadon áldozhat művészetének, kedve és tehetsége szerint dirigálhatja a zene nagymesterének határozatlan műveit Bachtól Korngöldig.

Szemere Pál.

138 ügyben ítékezett a debreceni úzsora bíróság

A debreczeni törvényszék úzsorabírósága az elmúlt évben alig dolgozott, míg az idén **külön úzsora-napokat** szerveztek az árdragító ügyek számára. Ilyen formán érthető, hogy tavaly egész évben nem volt annyi úzsora-pör a debreczeni törvényszéken, mint ennek az évnek 9 hónapjában.

Munkatársunk érdeklődött a debreczeni törvényszék úzsorabíróságának elnökénél dr. Visky Sándornál, hogy az idén hány árdragító ügyben ítékezett az úzsora-bíróság. A tanácselnök felvilágosításai szerint **138 árdragító ügyben hozott ítéletet az úzsora-bíróság és ezek közül 110 esetben volt marasztaló az ítélet**.

Mintegy ötvenre tehető azoknak a száma, amelyben **vádeltetés miatt nem lehetett ítélet hozni**. Az árdragító nagy részéze piaci árusokból került ki s az idén **egy-két kereskedőt** ítétek el árdragításért.

Enyhültek a világitási zavarok

Debreczen város világitási vállalatának szénmizériája mára **kissé enyhült**. Egy igen minimális mennyiségű szénzállítmány — 7 vagon — ma reggelre megérkezett és lehetővé tette a világitás korlátozásának enyhítését. **Ma már délután 4 órakor felgyúltak a villanylámpák** és a világitási vállalat felvilágosításai szerint **reggel 6 óráig** lesz villanyszolgáltatás.

A holnapi és holnaputáni villanyvilágitást illetőleg azonban **még zavaros a helyzet**. A vállalatnak **úgyan jelentékeny szállítmányai vannak uton**, de ezek megérkezési időpontja teljesen bizonytalan. Bár a mai szállítási viszonyok között rendkívül nehéz előre számítani, **vaiószínű, hogy a mostani délután 4 órától reggel 6 óráig tartó áramszolgáltatást a jövőben is állandósítani lehet**, amíg tartalékgyűjtésnek sikerül a rendes villanyvilágitást biztosítani Debreczen számára.

Ítélet a Rathenau-pörben

Lipcse, október 14. Az állami ítélőszéken délután 3 órakor hirdették ki a Rathenau gyilkossági pörben az ítéletet. Tehow Werner Ernőt a gyilkosságban való részesség miatt 15 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre, Tehow Gert Jánost bűnpártolás és bűnszegdség miatt 4 évi és 1 havi fogságra, Güntert a tettben való részesség és bűnpártolás miatt 8 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre, Schilomont és Niedriget bűnszegdség miatt 5 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre, Hilsenmant bűnszegdség és bűnpártolás alól való felmentés mellett jogtalan fegyvertartás vétsége miatt 2 hónapi fegyházra, Schütz és Diestel vádlottakat bűnpártolás miatt 2 havi fegyházra, Thylessent közrend elleni vétség miatt 3 évi fegyházra, Plasst ugyanezért a vétségért 2 évi fegyházra ítélték. Ezenkívül elmarasztalták a vádlottakat a perköltségében. Varnbecket Deimbüeköt és Vost felmentették és a rájuk eső költségeket a kincstár terhére rőták. Schütz és Diestel büntetését a vizsgálati fogsággal kitöltőnek vették.

Lipcse, október 14. **Rathenau édestnyja levelet írt a bíróság elnökéhez, melyben azt kérte, hogy a gyilkosok közül senkit se ítéljenek halálra**.

Perzsia és Oroszország angolelletens szövetsége

London, október 14. A Times szerint **Perzsia és Szovjetország között szövetség jött létre, mely nyíltan Anglia ellen irányul**. A szerződés értelmében orosz-angol háború esetén Perzsia jogot ad a szovjetkormány-nak hogy csapatai Perzsia területén vonulhassanak át. A perzsia vezérkari főnök technikai és katonai részletkérdések megvitatásai eeljárásból Moszkvában tartózkodik.

— Die Dame októberi száma kapható Hegedűs és Sándor rt. könyvt. kereskedésében, Piac-u. 34. sz.

Még drága tej sincs

A szombati piacon régi szokáshoz híven nagy kínálat ellenére kevés kereslet volt. A tej még mindig ritkaság számba megy, dacára annak, hogy már 38 koronában állapították meg az irányárát. Általában emelkedő tendencia mutatkozott minden árucikknél. A tej mellett elűnt a tojás, már csak a „magánforgalomban” kapható — 40 koronáért.

A mai árak:

Tejtermékek: Tej 34—38, tejsírl 150—180, tehénturó 120—140, juhturó 280—300, vaj 700—750 K.

Kenyér: Fehér kenyér 126—130, barna kenyér 96—100 K.

Hús: Marha 260, borjú 300, sertés 360—380, liba 500—550, hal 250—500 K.

Baromfiak: Tyúk 1000—1300, pulyka 1200—2400, sovány liba 2000—3000, rucsa 1000—1800, rántanivaló csirke 4—500 K.

Tojás: 34—36 K.

Főzelékek: Paradicsom 22—24, szemes bab 80—100, gomba 60—100, burgonya 30—32, veres hagyma 90—100, fokhagyma 120—130, vereskáposzta 40—50, fejeskáposzta 20—24, Zöld paprika 30—40, retek 4—8, karalábé 20—22.

Gyümölcsfélék: Alma 50—90, birsalma 50—70, körte 60—90, őszi barack 60—770, szilva 60—70, dió 160—170 K.

A buzapiacon

nagy kínálat mellett kevés kereslet volt s így érthető, hogy 10 óra tájban már a tegnapi áraknál pár száz koronával olcsóbban lehetett kapni búzát. A mai árak:

Búza 11000—11200, rozs 74—7600, csöves tengeri 4000—4300, szemes tengeri 5600—5800, árpa 72—7400, zab 66—6700 K.

Fapiac: Tüzi 900—950, tuskófia 850—900 K.

A Goldberger-ügy utolsó aktái

Budapest, október 14. A Goldberger-gyárnak A *Nep* című lap által történt megvádolatlanságának ügyében ma tették illetékes helyen közzé az utolsó aktákat. Három jegyzőkönyvről van szó, amelyek közül az elsőben Lacner Kálmán okleveles vegyészmérnök kijelenti, hogy neki a Goldberger-gyár gondnoka jelentette ki, hogy a gyárban mérnökre nincs szükség s ha lenne is, csak külföldi specialista szakértőkre. A második jegyzőkönyvben Róna gondnok tagadja, hogy tárgyalásokat folytatott volna bárkivel, a harmadikban pedig Goldberger Leó kijelenti, hogy Róna hatásköre csak napszámok fogadására terjedt ki, hogy a gyárban 8 műszaki tisztviselő van s ezek közül egy zsidó s hogy mikor a nyáron két műszaki alkalmazottra volt szükség, egy felelősségteljes, nagy gyakorlatot igénylő állásra külföldt, a másikkra pedig Budapesten végzett mérnököt szerződtetett a gyár.

Nem vagy legény Berci... A szögdi slirgönypózná lai de magos... kottái kaphatók Hegedűs és Sándor Rt. zeneműkereskedésében. Piac-utca 34. sz.

Mit szól ehhez Kemal pasa?

Görögország csak mint győztes hatalom tárgyal Ausztriával, Nemetországgal és Magyarországgal

A Debreczeni Független Ujság bécsi szerkesztőségétől

Bécs, okt. 14.

A diplomáciai körökben kínos botrány foglalkoztatja. A különös botrányt az atheni kormánynak egy igen furcsa jegyzéke idézte elő. Az osztrák kormány most azon váradozik, hogy az összes európai államokkal helyreállítsa a háború előtt fennállott normális gúzaasági összeköttetést. Epen ezért a legmesszebbmenő kölcsönös kedvezmények alapján máris egyezményeket kötött Jugoszláviával, Romániával, Magyarországgal, Csehszlovákiával és Lengyelországgal. Miként a többi államok kormányainak, úgy a görög kormány is ajánlatot tett a bécsi külügyminisztérium gazdasági szerződés megkötése céljából Ausztriának ugyan nincsen vajmi túlnagy forgalma Görögország felé, azonban nem akarta az atheni kormányt megserketni és mivel a többi európai államnak hasonló ajánlatot tett Athén nem akarta mellőzni. Míg a többi európai államok, köztük Franciaország és Anglia is hajlandó Ausztriával a legmesszebbmenő kölcsönös kedvezmények alapján gazdasági megállapodást kötni és a békeszerződésben biztosított egyoldali kedvezmények igénybevételéről azonnal lemondani, addig Görögország, illetőleg az atheni külügyminisztérium igen furcsa jegyzékben utasította el a bécsi külügyminisztérium ajánlatát.

A görög kormány bécsi követe által az osztrák kormánynak azt válaszolta, hogy az ajánlatot nem fogadja el Ausztriával, ép úgy mint a világháruban legyőzött többi államokkal, egyenrangú félként nem tárgyalhat. Görögország a győztes szövetségesek közé tartozik (!) és így Ausztriával csak mint legyőzött állammal tárgyalhat (!) A békeszerződés egyébként a győztes államok számára bizto-

sítja a legtöbb kedvezmény igénybevételének jogát a legyőzött államokban minden viszonyossági kötelezettség nélkül. Így tehát az atheni kormány teljesen feleslegesnek tartja, hogy Ausztriával arról tárgyaljon, ami őt jogosan megilleti (!) és ezért még Ausztriának szintén kedvezményeket biztosítson.

A Ballhauspatzen az osztrák külügyminisztériumban az atheni kormány válassza igen kínos feltűnést keltett, nemcsak azért, mivel ezen válasz Kemal pasa óriási győzelmei és Görögország teljes legyőzete után kelt, hanem azért is, mivel nem a győztesekhez tartozó utódállamok, sem Franciaország és Anglia sem éltek ezzel a joggal és Ausztriával részint már megkötötték a kölcsönös kedvezményt biztosító szerződéseket, részint pedig most folynak az erre irányuló tárgyalások. Az összes győztes államok közül — még Amerikát sem véve ki — Egyedül Görögország az, amely Nemetországgal, Amerikával és Magyarországgal, valamint Bulgáriával — miként az ismertetett jegyzékből kitűnik — csak a győztesek jogán és nem egyenrangú félként kíván tárgyalni. Az osztrák kormány a különös atheni jegyzéket nem is érdemelti válasza, azonban diplomáciai körökben élénk beszéd tárgya az a csunya botrány, amelyet a görög kormány okozott. Mindenesetre azonban ez is a párisi békepolitika számlájának terhére irandó, mivel a görögök telhetetlenségét onnan merítették. Az a Görögország, amelynek Magyarországra a háború folyamán semmiféle kárt nem okozott, most a békeszerződések értelmében jóvátételt követel és kap is Magyarországtól. Ugy látszik, kevesli, amit Kemal pasától kapott.

Moszkvában él a cinkotai asszonyirtó

Budapest, okt. 14. Hat évvel ezelőtt, 1916 március 6-án fedezték fel a hatóságok a cinkotai bádoghordók titkait és azóta a rendőrség kisebb-nagyobb megszakítással majdnem állandóan foglalkozott az asszonyirtó Kiss Béla bádogosmester borzalmas bűnügyével. A háború folyamata alatt is foglalkoztatta a rendőrséget e bűnügy a beérkezett jelentések alapján. A bádogosmester bevonult katonai szolgálatra és a valjevói szerb hadikórház jelentése szerint Kiss Béla ott állott kezelés alatt, míg 1915 február 5-én meghalt, mint hadifogoly.

Ez év október 3-án a tatoraljai helyi cseh határrendőrségtől távirat érkezett, hogy a határon átkelt egy Kiss nevű ember igazoló irások nélkül, akinek személyleírása ráillik az állatias gyilkosra. A rendőrség nyomozott az ügyben, azonban megállapítást nyert, hogy egy Kiss Sándor nevű egyén jött át a határon, ez azonban nem azonos

nos Kiss Béla bádogosmesterral.

A legérdekesebb fordulat most következett el, amennyiben a rendőrség szükségesnek tartotta a nyomozást abban az irányban is kiterjeszteni, hogy Kiss Béla nem tartózkodik-e külföldön. A rendőrséghez ma egy megbízhatónak ismert helyről az az értesítés érkezett, hogy Kiss Béla valóban él és pedig Szovjetországra, ahol a moszkvai sorozó-bizottság egyik elnöke. E jelentés szerint Kiss Béla orosz fogságba esett a háború első évében és később beállt a vörös hadseregbe. Azt is közölték még, hogy Kiss Béla álnevet használ.

A rendőrségnek természetesen nincs módjában a bádogosmesterről szóló hírt ellenőrizni, annyit azonban tudnak, hogy Kiss Béla bűnügye még nem fejeződött be.

Öltöny-, télikabát-szövetek, velourok nagy választékban. FISCHER ADOLF ÉS FIA, Piac-utca 61.

Dohányzót rendeztek be a Csokonai-színházban

Különösen a téli hónapokban érinti kellemetlenül a színházat látogató férfiközönséget, hogyha dohányozni akar, ki kell mennie a szabad levegőre, mert a Csokonai-színházban nincsen dohányzó berendezve. Mint értesülünk, Kardoss Géza színházigazgató a napokban kérni fogja a városi tanácstól, hogy dohányzót rendezzen be a színházban.

Munkatársunk megkérdezte dr. Roncsik Jenő tüzoltó főparancsnokot a dohányzó felállításáról. A tüzoltófőparancsnok válaszában kijelentette, hogy méltányosnak tartja a dohányzó felállítását, csupán az a kérdés, hogy hol lehetne elhelyezni. Szerinte dohányzóul a színház előcsarnoka ígérkezik legalkalmasabbnak. Ide csak néhány vizzel telt hamutárcát kell elhelyezni és a rendőrszem felügyelete alatt minden tüzeszély nélkül lehet dohányozni. Alkalmas lenne még a tüzoltófőparancsnok szerint az első emeleten levő cukrászda, azonban a nagy költség miatt nem hiszi, hogy a városi tanács ezt a kívánalmakhoz mérten berendezze.

Egy bajor tüzérezred royalista tüntetése

Bécs, okt. 14. A lapok jelentik Münchenből: A volt IV. bajor tüzérezred, az augsburgi ezred ünnepélyén vasárnap royalista tüntetést rendezett. — Rupprecht volt trónörökös marsall börtön kezében nézte végig a diszfelvonulást. A tüntetők hangosan éljenezték a királyi házat.

Egy uriaszony ciankalival megmérgezte magát

Tegnap délelőtt egy közismert debreczeni uriaszony József király herceg-utcai lakásán ciankalival megmérgezte magát. Városban mindenki imerte Buzás Lajos vendéglős máodik feleségét, Buzás Lajosné, született Baki Róza uriaszonyt. Buzás régebben Baki Róza lugát vette feleségül, majd elvált tőle és az idősebb Baki lánnyal kötött házasságot. Zavartalan házasságot éltek, mígnem Buzás ez év elején eladta jömeneteli Csapó-utcai vendéglőjét, majd feleségét Debreczenben hagyva, kiment Erdélybe. Buzásné egyedül élt József király herceg-utcai lakásán. Az utóbbi időben betegeskedni kezdett és dr. Bereney Gyula régi háziorvosok kezelte. A jobb sorshoz szokott uriaszony pár nap óta buskomor lett, majd tegnap délelőtt bezárkózott szobájába és egy pohár ciankali oldatot felhajtott. A rettenetes méreg pillanatok alatt végzett a szerencsétlen uriaszonnal.

Az öngyilkosságról a rendőrség nem sikerült megtudunk részleteket. Bizonyos, hogy erőlyes vizsgálat indul meg annak felderítésére, hogy milyen módon jutott a tragikus módon végül a uriaszony a ciankalihoz.

A közönséghez!

A debreczeni napilapok abban a kényserhelyzetben, amelybe az állandóan fokozódó drágaság és vele kapcsolatban nemcsak a lap előállításához szükséges anyagok árának óriási mértékű emelkedése, hanem a lapok előállításával és kézbesítésével foglalkozó személyzet fizetésének hétről-hétre történő ugrásszerű emelkedése is juttatták őket — nem térhetünk ki többé az elől az utolsó pillanatig, az utolsó lehetőségig kerülni elhatározás előtt, hogy a debreczeni napilapok árát felemeljük.

Amíg a budapesti napilapok kétszer is emelték a fővárosi lapok árát, addig a debreczeni napilapok nem emeltek és csak egy elháríthatatlan kényserhelyzet tudta legutóbb előidézni a debreczeni napilapok árának 1 koronával történő emelését. Ma azonban, bármennyire is törekedtek és töreköznek a debreczeni napilapok arra, hogy elképzelhetetlen arányokban növekvő terheiket ne kelljen a nagyközönségre áthárítani, — e terhek létükben támadják meg a lapvállalatokat és így a lapok árának emelése elől kitérni tovább nem lehet.

1922. évi október hó 15-től kezdve az összes debreczeni napilapok egyes példányainak ára

10 korona

lesz. Ezzel az emeléssel a debreczeni napilapok csak most érték el azt az árát, amelyet a fővárosi lapok már régen megállapítottak; pedig a vidéki napilapok összehasonlíthatatlanul nehezebb gazdasági körülmények között teljesítik hivatásukat, mint a budapestiek.

A lapok árának emelkedésével kapcsolatban mérsékelten emelni kénytelenek a lapvállalatok a debreczeni napilapok előfizetési árát is. Minden debreczeni napilap előfizetési ára

1 óra: 200 korona

lesz. Ennél hosszabb időre előfizetéseket el nem fogadhatunk.

Szótardán bízunk benne, hogy a közönség, amely eddig is méltányolta a debreczeni napilapok munkáját és aldozatköszönetét, ezúttal is megértéssel fogadja az utolsó pillanatra halasztott elhatározásunkat és továbbra is a régi szeretettel és megértéssel fogja támogatni a debreczeni napilapokat le nem kicsinyelhető fontosságú munkájában.

Debreczen, 1922 október 13.

Debreczeni Ujság
Debreczeni Független Ujság
Egyetértés
Hajdúföld
Tiszántúli Hírlap.

A devizaközpont
hivatalos árfolyam lapja

Valuták:	
Vétel	Eladás
Napoleon (pénz)	9400.—
Angol font	11150.— 11450.—
Dollár	2500.— 2575.—
Francia frank	190.— 195.—
Márka	1.15 1.30
Lira	105.— 110.—
Osztrák korona	0.340 0.350
Lei	14.75 15.75
Szokol	83.— 87.—
Svájci frank	470.— 485.—
Dinár	36.— 37.60
Lengyel márka	0.27 0.29
Holland forin	972.— 997.—

Devizák:	
Londo	11150.— 11450.—
Newyork	2500.— 2575.—
Páris	190.— 195.—
Olaszország	115.— 1.30
Berlin	1.15 1.30
Bécs	0.340 0.350
Bukarest	14.75 15.75
Prága	83.— 87.—
Svájc	470.— 481.—
Zágráb	9.— 9.40
Varsó	0.27 0.29
Amsterdam	974.— 997.—

DVSC II.—DKASE II. 2:1 (1:0). Bíró: Pauló István. A meccs után Szolárszky Bélának a meccs egyik nézőjének kellemetlen incidense támadt a DKASE Blitzer nevű játékosával, úgy, hogy tettelegességgel fejlődött a dolog.

HIREK

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: a Nagytemplomban: d. e. 10 ó. prédikál Szele György lelkész, délután 5 órakor Peleskey Sándor s.-lelkész; a kistemplomban: délelőtt 9 órakor prédikál Gábor András s.-lelkész, délelőtt 11 órakor Zámory Sándor s.-lelkész, délután 2 órakor Marton Sándor s.-lelkész; a Kossuth-utcai templomban: délelőtt fel 9 órakor ifjúsági istentiszteleten prédikál Csűrű István vallásitanító lelkész, délelőtt 10 órakor Papp Imre s.-lelkész, délután 5 órakor dr. Révész Imre lelkész; az Arpád-teri templomban: délelőtt 10 órakor prédikál Ladányi Zsigmond s.-lelkész, délután 2 órakor Ladányi Zsigmond s.-lelkész; az Ispotályi templomban: délelőtt 10 órakor prédikál Molnár Ferenc lelkész, délután 2 órakor Papp Imre s.-lelkész; a Homokkertben: délelőtt 10 órakor prédikál Mezei Béla vallásitanító lelkész. Kórházi istentiszteletek: a közpórházban délelőtt 10 órakor prédikál Gábor András s.-lelkész, Derencsényi István és Barcza József teológusok. — Gyermekek-istentiszteletek a vásár-vasárnapra tekintettel nem tartanak.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövedele vasárnap délután fél 4 órakor Kollégium földszint 5. sz. ajtó. — A Keresztény Ifjúsági Egyesület f. hó 15-én, vasárnap délután 4 órakor tartja rendes heti összejövedelét a Diakonissza Otthonban, Ispotály telep 11 szám alatt. Feljegyzel ugyanakkor. Minden keresztény fiatalembert szeretettel hív a vezetőség. — Vasárnapi iskolák: Kossuth-u. 75. sz. a. délelőtt 9 órakor, Dóczy intézetben délelőtt 9 órakor, Leány-u. iskolában délelőtt 9 órakor, Csonka-u. iskolában délelőtt 9 órakor, Paacsirta-ua iskolában délelőtt 9 órakor, Diakonissza Otthonban délelőtt 9 órakor, Kollégium földszint 1. sz. kapu 5. számú ajtó délelőtt 11 órakor, Csap u. iskolában délelőtt 11 órakor, Homokkerti imaházban délelőtt 11 órakor. — A Templomegyesület vegyes énekkarának tanulási óráit hetenként egyszer esütörtökön este tartja a Kollégium ének- és zenetermében este 6—7 ig a hölgyek és 7—9 ig a férfiak részére. Új tagok felvétele ugyanott. Szabó Lajos ref. kántor, karnagy.

Mazag. hiv. ev. templomban (Miklós u. 3. sz.) az istentisztelet folyó hó 15-én vasárnap délelőtt 10 órakor dr. Lencz Géza egyetemi tanár vezeti.

— **Bethlen miniszterelnök a Hortobágyon.** Bethlen István gróf miniszterelnök tegnap elutazott a fővárosból, azonban nem Radványba ment, ahogy a lapok egy része közölte, hanem a Hortobágyra utazott, ahol mint a debreczeni főispán vendége vadászatot vesz részt.

— **A kultuszminiszter a Csokonai-színházért.** A kultuszminiszter intézkedett Debreczenhez, amelyben megelégedését és elismerését fejezte ki afiólt, hogy a közgyűlés 600 ezer koronát szavazott meg a színháznak. Egyben azonban kijelentette, hogy ezt az összeget nem találja a mai viszonyok közt elegendőnek s úgy véli, Debreczen város nagyobb összegű támogatás megszavazását is megvárja s ezért helyenvalónak tartja, ha a város a fűtést és világítást megadja a színháznak. Hír szerinti a sokat halogatott közgyűlést e tárgyban a jövő héten összehívják.

— **Esküvői hír.** Novák Manci színművésznő, a Csokonai-színház v. tagja és Fetszer János gylvácsi földbirtokos f. hó 12-én házasságot kötöttek.

— **Értesítés.** Sándor Ármin órák és ékszerész-üzletét november 1-én a Piac-utca 28. számú városi bérpalota helyiségébe (Balassa-féle esemegé-üzlet) helyezte át.

— **Magyarország nem veszi igénybe a cseh vagonokat.** Bécsi szerkesztőségünk jelenti: A cseh vasutak igazgatósága — miként jelentettük — ajánlatot tett a magyar kormányának, hogy a lengyel szénbevitel lebonyolítására vagonokat bocsájt a MÁV. rendelkezésére. A tárgyalások megindultak, eredményesen be is fejeződtek, miként azonban most értesülünk, a lengyel szén még sem cseh vagonokban, hanem a MÁV. zárt szerelvényeket küld ki Lengyelországba, a lengyel kormány pedig Oderbergben két delegátus útján ellenőrizteti a Cseh-Szlovákián át való zavartalan tranzit-forgalom lebonyolítását.

— **Adomány a debreceni patronázs-egyesület védelme alatt álló szegénygyermek téli felruházására.** A debreceni Patronázs-egyesület felügyelete és védelme alatt álló elhagyott szegénygyermek téli felruházására a következő adományok folytak be: Szántó Győző gyártóigazgató 1000 K. Stern kefégyár 1000 K. Szántó László 500 K. Debreczeni Kereskedelmi Csarnok id. Weichinger Károly elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén 1000 K. Debreceni Független Ujság szerkesztősége útján dr. Farkas István 500 K. Debreceni Belvárosi Takarékpénztár 500 K. — A nemesszöv. adományozóknak ez uton s hálás köszönetünket fejezzük ki. Egyben felkérjük Debreczen sz. kr. város nemesszöv. társadalmát, hogy e nemesszöv. célra az elhagyott gyermekek felruházására tehetségéhez mérten mindenki hozza meg áldozatát. Dr. Kessler Lajos kuriai bíró törvényszéki elnök, a Patronázs-egyesület elnöke.

— **Fűszerkereskedők figyelmébe.** Az Árvezető-Bizottság f. hó 11-én tartott ülésében megállapította a fűszer- és gyarmatárak irányárait. — Ezen új irányárak jegyzéke kinyomatott és hivatalos helyiségünkben (Arany János-u. 2. I. em.) Gábor Dezső titkárnál naponta 2—4. óra között 100 korona lefizetése ellenében egy t. tagjainknak, valamint egyesületünkön kívüli álló kereskedőknek rendelkezésére áll. OMKE. hajdumegyei kerülete.

— **Sakkverseny.** A „Debreceni Sakkör” őszi házi versenye ma délután 4 órakor kezdődik a „Royal” külön termében játékerő szerinti csoportokban. A nevezések jól sikerültek s különösen az első és második osztályban szép és érdekes küzdelemre van kilátás. A versenyre belépődij nincs s ma délután 4 óráig még lehet jelentkezni.

— **A szülőföldjükről kiülőzött ifjúság segélyezési akciójára** adományokat elfogad- és hírlapilag nyugtáz az Országos Menekültügyi Hivatal debreceni kirendeltsége, Simonffy-utca I. c. I. emelet.

— **Hadiárvaik figyelmébe!** A népjóléti Minisztérium ikervári november 14-én megnyitandó kertészsegéd-képző tanfolyam ingyenes helyére öt hadiárva felvételük. Részletes felvilágosítások hivatalos órák alatt a Hadigondozó Népirodában, — Szent Anna-utca 12.

— **Adomány az ujságrók segélyalapja javára.** Egyik előkelő debreczeni gazdálkodó földbirtokos méltányolva azt a nagycélt, amelyet az ujságrók segélyalapjának akciója kitűzött, nemes szívre valló elhatározással sietett az akció támogatására s a segélyalap javára 180 kiló tengeri adományozott.

— **Felhívás a kirakodó árusokhoz.** Felhívja az ált. forgalmi adót kezelő hivatal azon debreceni iparosokat, kereskedőket és más árusokat, kik a kirakodó vásáron árusítani akarnak, hogy vigyék magukkal az árusítás helyére iparigazolványukat és ált. forgalmi adókönyvecskéjüket, hogy azt az ellenőröknek bemutatthassák. — Ezeknek fel nem mutatása esetén az ált. forgalmi adó fölülk fog szedetni. Általános forgalmi adót kezelő hivatal.

— **Riadalom a Dohány-utcai templomban.** A Dohány-utcai zsidó templomban a mai sátoros ünnepep feltizenegy óra tájban pánikszzerű riadalom támadt. Egy nő rosszul lett a karzaton, eleinte nem tudták, hogy mi történt és mindenki hanyat-homlok sietett a kijáratok felé. Többen elestek és a rohanók átgázoltak rajtuk. A riadalom hamarosan lecsillapodott és az istentisztelet aztán zavartalanul folytatták. Néha-nyan jelentéktelen horzsolást és karcolást szenvedtek a tumultusban.

— **Szenzációs nyeremények:** Két millió, három millió, sőt öt millió koronát is nyerhet az új m. kir. osztálysorsjátékon. Hivatalos árak: Egész 200 K, fél 100 K, negyed 50 K. Rendeljen levelezőlapon november 12-ig, mert a sorsjegykészlet a nagy kereslet folytán huzás előtt elfogy. A rendelt sorsjegyet és hivatalos játéktérmet azonnal küldi a Bank részv. társ. Budapest, Andrassy-ut 60.

— **Csaló fiatalember.** Grósz Sándor szoboszlói fakeskedőnél megjelent egy magát Beck Dezsőnek nevező egyén és ügynöknek adva ki magát, 5000 korona előleget vett fel egy vagon iára. A fát természetesen nem szállította le, mert a fakeskedőnek nem volt megbízottja. A csaló fiatalember ellen, mivel megszökött, a debreceni ügyészség köröző levelet bocsátott ki.

— **A veszedelmes „Rádiumkirály”.** Pozsonyból írja levelezőnk: Az egyik pozsonyi napilap „Rádiumkirály” címen regényt közöl. A regény szerzője, Ujj Gyula a magyarság jövőjéről ír. A „Venkov” című prágai lap a fantasztikus regényt mostan irredentizmusnak minősíti és ügyész után kiabál. A prágai cseh lap a „Rádiumkirály”-t nagyon veszedelmesnek tartja. Pedig a regény nem is jó. Vajjon mi lenne, ha a regény még jó is lenne?

— **„Napsugár” Vagyonmentő Arverések Debreczen.** Piac-utca 10. I. Kiállítás: október 15—16. (vasárnap-hétfo) egész nap. Díjtalanul megtekinthető. Arverés: október 17—18—19. délután háromtól.

— **Tisztán kezelt tejet bármily mennyiségben átvesszék.** Schwaz, Bethlen-utca 27.

— Szerdán—csütörtökön **Vig-esten** látja viszont legújabb kacagató szerepében a közönség kedvenceit: **Bigornót, Fattyót, Chaplint és Zigottót.** — Péntektől—vasárnapig **Hanele,** Gerhard **Hauptmann** világhírű drámája. Ennek méltatására később külön visszatérünk, most csak annyit: Budapesten a **Tó-mozi** a darab egy heti bemutatásáért egy millió koronát fizetett!

— A világ legnagyobb sikere? **Cse-rebere** (Ta Bouche . . .) operett zenéje magyar szöveggel, 2 füzetben megjelent, ára 1104 kor. Kapható **Hezsedis** és **Sándor r.-t.** zeneműkreskedésében **Piac-u. 34.**

— **Szőnyeg,** linoleum, gummikabát és függönyök legolcsóbb gyári árban, linoleum áruházban, **Ferencz József-ut 58.**

— **Kalapok, sapkák,** divatárúk, uri fehérneműk, legszebb választék **Frank Imréné Piac 43.**

— **Soholsem** vásárolhat oly olcsón gyermek, női és férfi trikó inget, nadrágot, harisnyát, zsebkendőt mint **Franknál, Csapó-u. 11. sz.**

— **Tekintse meg Huszty András** műtermét, hol fényképek legmodernebb kidolgozásban is készítenek. (Egyház-tér 3.)

— **Lengyel,** fest, tisztít mindennemű ruhákat legszebben. **Iroda Csapó 28.**

— **Zongora hangolásokat** jótányosan elvállalok, **Oláh Imre** zongora-hangoló. Előjegyzéseket felveszek **Piac-u. 19. Telefon 8—62.**

Legszebb

KALAPOK

megérkeztek

Herman és Friedman**PIAC-UTCA 10. SZ.****Bikával szembeu.****SZÍNHÁZ**

MŰSOR:

VASÁRNAP délután: **Elnémult harangok.** — este: **A szerencsetánc.**

A színházi iroda hírel:

Ma este a „**Szerencsetánc**” operett keretében **Timár Ilán** kivül újra fellép a betegségéből felépült **Kovács Terus** is. — **Platzer** ezúttal is **Szigeti** lesz. Délután **Halassy Mariska** felléptével „**Elnémult harangok**”.

Holnap este felújításra kerül **Huszka** nagyszerű operetteje: **Lili bárónó,** a címszerepben **Timár Ilával,** **Clarisse Kovács** Terus, **Illésházy Unger,** **Frédi Markovics** és **Malomszeghy Rólkó** lesz! A) **hírlet.**

Vigszínházmozgó. **Skandálum,** egy ügyetlen kislány kalandjai és **Öserdők** leánya, pom-pás cowboy dráma.

Hétfőn: **Beatrix.** Őszi évadunk megnyitó előadása, 7 órától kamarazenével.

Jön: **Vig-est, Hanele.**

Ünnepi előadások a Vigszínházmozgóban. A jövő héten 3 nagyszerű műsorról nyitja meg őszi évadját a Vigszínházmozgó. Nem kimélt sem fáradságot, sem áldozatot, csak hogy kedves, megértő közönségét meglepthesse a modern filmművészet legszebb, legértékesebb darabjaival. Hétfőn, kedden a **Beatrix** kerül bemutatásra. Hatalmas, látványos történelmi darab. Büszkesége a világhírű **Svenska** filmgyárnak. Rendezője **Viktor Sjöström,** nevét a világ első rendezői közt emlegetik. Remek képekben, hatalmas tömegjelenetekben festi meg öt fejezetben a legendás középkort és mesteri kézzel szövi történetébe a két legna-

gyobb emberi szenvedély, az engesztelhetetlen gyűlölet és az önfeláldozó szerelem harcát.

Bábel urnője ma utoljára az Apollóban.

Jack Pickford főszereplésével egy regényes amerikai történet, a „**Kék hegyek pásztora**” hat felvonásban hétfőn az Apollóban.

Ombia-mozgó. — Ma vasárnap **Saetta Larea a Gollittal.** A kalandor-filmek megszokott műfaját friss színnel, újszerű hatással teszi elevencbé ez a különös ötletességgel, mulatságos felfogásban írt, rendezett és megírt darab. Előadások hétköznap 6 és 8, vasárnap 3, 5, 7 és 9. Kamarazene.

SPORT**A mai program**

Az elsőosztályu bajnokság őszi szezonjának mai, kilencedik fordulója szép sportot ígér. A sorra kerülő négy mérkőzés eredménye egyelőre tisztázhatja a bajnokság jelenlegi bonyolult helyzetét. A Diószegi-uti pályán a DVSC kissé legyengült együttese méri össze erejét a lábrakapott DKASE legénységével. A DVSC még pár nappal ezelőtt is favoritja volt a mérkőzésnek, azonban Janó és Bertók nélkül nehezen hisszük, hogy meg tudná akadályozni a kék-fehérek 1—2 gólarányu győzelmét.

E mérkőzés előtt a DMTK és DEAC komplettesapatai fognak küzdeni a bajnoki pontokért. A várható erős küzdelemből szerintünk egyik csapat sem fog győztesen kikerülni, hanem megosztzkodnak a pontokon.

A vidéki bajnoki mérkőzések közül a NyTVE sulyos vereséget fog a DMTE csapatára mérni, míg a Kisvárdai SE meg fogja verni a Törekvést 2—3 góllal.

Felhívom a DKASE alábbi ifjúsági játékosait, hogy ma délután 8 órára a DVSC-pályán (Diószegi-ut) pontosan jelenjenek meg: **Balla, Goldstein, Báthory, Paczók, Csengeri, Barua, Gelb II, Vass II, Steinberger, Grünmann, Mandel, Horváth, Fohn, Ungár, Kohn Simi.** Intéző.

Zsoldos tanintézet

Budapest VII., Dohány-utca 34

Telefon-szám: József 124—47.

A legjobban készít elő magánvizsgákra.

Árverési hirdetés.

Debreczenben Onossay-utca 21. sz. és Keresztessy-utca 22. szám alatt a vágóhid mellett fekvő 3734 négyzetöl kiterjedésű elsőrendűen berendezett (cc. 1000 darab sertésre alkalom, vízvezetékekkel, két magtárral, egy nagy görével, két lakással, ló- és marhastálló, két mázsa és minden mellékkegyiséggel) **hizlatót** a tulajdonosok megbízása folytán **1. hó 18-án délután 3 órakor a helyszínen megtartandó önkéntes árverésen** a legtöbbet ígérőnek eladjuk. Kikiáltási ár ötmillió korona. Bántépénz 20 százalék. Vételár nyolc nap alatt kifizetendő. Részletes árverési feltételek dr. **Gorove Lajos** Darabos-utca 1. és dr. **Hódy Béla** s dr. **Böszörményi Béla** Piac-utca 77. sz. ügyvédek irodájában megtekinthetők.

Árverési hirdetés.

A debreceni református egyház tulajdonát képező **Széchenyi-u. 8. számú ház** ingatlanra az utóajánlati árverés 1922. évi október hó 30. napjának d. e. 9 órájára az egyház tanácstermében (Egyház-tér 17. sz.) kitéve. Az utóajánlati árverési ár 3.200.000 korona. Az árverési feltételek megtekinthetők az egyházi hivatalnál és dr. **Bacsó Dezső** ügyésznél. Kelt Debreczen, 1922 október hó 14.

Az árveréssel megbízott
költség

Harry
PASZTA
JOBBA LEGJOBBNÁL.

BÉKÉSI és LÖW-nél
legolcsóbban beszerezhető
TÜZIFA szükségletét.

Aprítva vagy hasábosan, házhoz szállítva vagy vagonátótelekben.
Homokkert, Bánffy-u. 4.
Hungária-malom mellett.
Telefon 1 945.

Turul czipőgyár

részvénytársaság

Debreczen, **Ferencz-József-ut 48.****Turul**

felülmul minden czipőt kivitelben,

tartósságban, olcsóságban!

Gyapjufonál- és Jumperselyem-

különlegességek ismét remek színekben érkeztek.

Gép- és műselymek, iskola- és harisnyakötő pamutok, cérnák, alsó szájak minden számban és minden színben kaphatók — **Plüss és gowwré, gombgyártás.** — Ruhahímzés és gépaurozás.**Szilágyi Lajos, Széchenyi-u. 1.****Mielőtt bevásárol**

kartont, vásznat, kanavaszt, zephírt, divat fejkendőt, férfi- és női ruházatot és fehérneműt, női és gyermek kötényeket, rövid árut és női-, férfi- és gyermek harisnyákat,

fontos érdeke,

hogy felkeresse az ujonnan berendezett **KÖVÉR ÉS RÓTH** női divatruházát, **Csapó-utca 37.** (Burgondia sarok) Tisztviselők és nyugdíjasok kedvezményben részesülnek!

Van szerencsém a vevő közönség figyelmébe ajánlani kocsiraktáram megtekintését, melyben raktáron van — a legkényesebb izléseknek is megfelelő **új és használt kocsik** Uj megrendelést és javítást bármilyen kivitelben olcsón és pontosan eszközölök.

Neuländer**kocsigyár****Erzsébet-utca 28.**

Telefon-szám: 11—47.

Elkészültek az őszi divat glace-, anti-lop- és szarvasbőrkeztük

Schön Sándor keztü-, kötszer- és orvosi műszertárában
Debreczen, Piac-utca 14. sz., Csapó-utca sarok.

Jancsó Testvérek

műbutor-, asztalosárúk és fakoporsó gyára

TELEFON 10-35. **DEBRECZEN** TELEFON 10-35.

Kész butorok a butorüzletben: **Csapó-utca 17. sz.,** színházi átjáró. — Mindenféle megrendelések a gyártelepen: **Bárczy-utca 3. a.** vétetnek fel. — Foglalkozik mindenféle famegmunkálásokkal, tömegcikkek készítésével és bármilyen butor- és épületmunka készítésével. Költségvetéssel szolgál.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja kétféleképpen 12 és 20 korona, minden további szöveg 3 kor. Vasár- és ünnepnapokon 18 szög 40 korona, minden további szöveg 4 korona. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL

Új
és használt butorok vétele és eladása Ótmalom-utca 9., Kigyó-utca melletti

Oros
űveket mindenkinél drágábban vesz — Fábrián, Hatvan-utca 10.

Juh
és tehénturót minden mennyiségben vesz Gottlieb turóüzeme Darabos-utca 20. Telefon 6-68

Használt
varrógépet és kerékpárokat magas áron veszünk. — Rosenberget és Hammer műszerészek.

Veszek
mindenféle butorokat, divánokat, matracokat, hálókat, ebédlőket. Széchenyi-utca 8.

ELADÁS

Házasszándók
figyelme! Mielőtt butorait beszerezné, tessék az árak iránt nálam érdeklődni. Fenyves, Piac 37. Kistémplombazár.

Háló
ebédlők, diványok legolcsóbban beszerezhetők Piac-utca 83., az udvarban

20% olcsóbban
mint bárhol! Háló, ebédlők, úri szobák, — konyhaberendezések, — plüsch diványok, hencserek, műasztalokok által stilszerűen elkészítve, kizárólag — Lefkóvités butorárházában beszerezhetők. Simonffy-utca 6 sz. — Cégre, címre ügyelni!

Tűzifa
felaprítva, hasábban és ölenként legolcsóbban napi árban beszerezhető Unio tűzifatelep részvénytársaságánál, Ispóty-telep 1. Telefon 779.

Paplanvarrodában
minden szakmabeli munkát készítenek szépen, jutányosan. Kész árak aludóan raktáron. Debreczeni, Kossuth-utca 11.

Száraz tűzifa

felaprítva és hasább állapotban, — hazaszállítva megrendelhető. — Cserép és téglagyárban és kocsyban. Cementlapok. Fabehozatali és Kereskedelmi R.-T. telepein. Pestl-utca 2. sz. Telefon: 13-95. Homokkerti (Gázgyár és Közraktár közötti) telepen. Telefon 13-96

Eladó
egy új bordás, egy jó karban lévő könnyű családi kocsis és egy féderes talyiga Bódi és Tenkey kocsygyártóknál, — Simonffy-utca 57.

Eladó
egy hentesüzlet céljaira alkalmas asztal márvánnyal és egy mérleg. Cím a kiadóban.

Írógépek
kellékek, iródatalkák gépleírások nyomtatványok legolcsóbban
Dr. Aró Miklósné
írógépcégnél
Simonffy-utca 2a II.
Telefon: 13-53.

Meldinger
kályha 2 drb jókarban lévő eladó. Csapó-utca 19., kályhás.

Bórtalp
férfi- és női cipőre kivágva ismét kapható. — Arany János-utca 15.

Eladó
egy szabályozható kályha fa- vagy szénfűtőre is alkalmas. Ótmalom-utca 1., keresztépület.

Eladó!
Egy alig használt molet garnitúra eladó. Megtekinthető Huoyadi-utca 3. szám (keresztépület) alatt 12-13-ig.

R-mek szép és kitűnő minőségű **modern cserépkályhák** olcsó gyári áron **TÓTH JÓZSEF** kerámikusnál, Timár-utca 11. Telefon: 10-92.

Seifert-billiárd
elég jó huzattal, elefántcsontlappal, eladó Csillagnál, Derecske.

Tűzifaló samottéglák, samotttiszta, folytonosságúhoz samottanyag **TÓTH JÓZSEF** kerámikusnál, Timár-utca 11. kaphatók. Telefon 10-92.

Beköltözhető
3 szobás családi ház 3 millióért eladó. Csak közvetlen vevők értekezhetnek Piac-utca 64., iroda.

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliánsat, zálogcédulát vesz legmagasabb áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Zongora-hangolást, javítást, — hosszú zongorák rövidítését elvégzi Liska, Bethlen 27.

Selyem harisnyák sarkalását, — talpalását, fejelését is elfogadja a Paszománygyár, Piac 32.

Teljes
ellátással felvétetik egy jó családból való zsidó fiú tanuló, fűszerüzletbe. Lefkóvités Mór, Hajdusámson.

Kiszolgáló
kisasszony, fűszerszakmában jártas, tanulók magas fizetéssel felvétetik azonnalra Friedmann és Asztalos cégnél, Széchenyi-utca 6.

Egy
jó szakácsnő 15 ére felvétetik Dégénfeld-tér 7. Menekültek előnyben.

Butorozott
szobát keresek magam és öt éves kis leányom számára ellátással, jobb íz. polgári családnál. Szerény igényeim vannak. Cím a kiadóban.

Jó fizetéssel
boltiszolgát vagy **kifutó fiút** felfogadunk. Kézmuáru Részvénytársaság, Kossuth-utca 3.

Igen magas lélepezt fizetek annak, aki háromszobás lakását központban lévő szép szoba konyhás lakással elcseréli. Cím a kiadóban.

Csinosan
butorozott szobát külön bejáratú azonnalra vagy 1-sőre sürgősen keresek. Cím a kiadóban.

Háztartás
minden ágában jártas megbízható urinó vidéken háztartási állást vállal. Cím a kiadóban.

Irodista nő, ki pénztár-kezelésben is jártassággal bír, felvétetik. Irásbeli ajánlatok személyesen adandók be Fabezozatali és Kereskedelmi Rt.-hoz, a Homokkertenben.

Piac-utcán

vagy abból nyitó bármely melékutca elején keresek megbízásból **négy esetleg három szoba** mellékhelyiségekből álló lakást azonnalra, magas díjazás ellenében. Cím a kiadóban.

Pénztáros kisasszony felvétetik. — Jelentkezni hétfőn reggel, cím a kiadóban.

VEGYES

Rőtösáru t kereskedőknek olcsón elad Teichmann Béla kézműru nagykereskedő Debrecen, Piac-utca 83. szám.

Gyors
és gépirásban jártas kisasszony azonnali helyépre kerestetik Stern kefégyáiban.

Elektra
elektrotechnikai vállalat Cégtulajdonos Gold Sándor. — Villanyvilágítás, motorok, csengőberendezéseket, javításokat legjutányosabban készít. — Debrecen, Hatvan-utca 2., I. em. Telefon: 895

Szathmári
asztalos — mindenféle asztalos munkákra olcsó árajánlattal szolgál. Rákóczi 11.

Zola
műorás! — Bármilyen komplikált órák javítását jutányosan, gyorsan és pontosan készítik. Egy tanuló felvétetik. Hatvan-utca 35.

Angolul
beszélő, írni, olvasni tanítok. Horváthné, Szent Anna-utca 3.

Abrovesvas
kapható a kiadóhivatalban.

3 szobás
utcai földszinti, központban lévő lakást nagy ráfizetéssel elcserélnék nagyobb lakásért. Közvetítő díjazok. Cím a kiadóhivatalban.

Gyermekruhák
Baby-kelengyék et, valamint mindenféle gyermekruhácskákhozottanyagokból is — jutányosan készít **DR. HEGEDŐSNÉ** **Gyermek divatháza** Simonyi-utca 2

Társulnék
elsőrendű női szabázzsal, női varrósáron nyitáshoz. Üzlethelyiségem a város központján van. Bővebb felvilágosítást özy. Gottlieb, Hatvan-utca 68. szám alatt ad.

Raktárt
vagy **száraz pincét** bérelnék. Cím a kiadóban.

Tűzifa Készén Faszén
waggontelekben, vagy kistelekben legolcsóbban beszerezhető a **"TURUL" fakitermelő és értékesítő vállalatnál.** Telp a Nagymester-utca végén. Telefon 12-91. Belső iroda Csapó-utca 8. sz. Telefon 6-39.

Debreczen városának és az egész Hajdávámegyének **legrégibb adásvételi irodája** a Nagy Lajos **Országos ingatlanforgalmi vállalat!** **Alapították: 1900-ban** **Fennáll: 22 év óta!** Központi iroda: **Debreczen, Veres-utca 9. sz.** A tulajdonos személyes vezetése mellett. Fővárosi iroda: **Budapest, VIII., Karpfenstein-utca 26.** (Baross-utca végén, a Kálvária-térenél.) Ezen adásvételi vállalat az 1920. évi XXXVI. t.-c. 11/12-vel a 60000-1921. F. M. számú kormányhatósági rendelet 290. §-ának második bekezdése alapján működik A Nagyméltóságú Országos Pódl. Hirtokrendező Biróság 2464-O. F. B. 1921. sz. rendelkezése alapján 80 ezer korona övadék és az engedély díj készpénzben letéve az Alruista banknál, a Magyar Pódlitelintézetek Országos Szövetsége pénztáránál Budapest, V., Nádas-utca 32.

Eladás és hirdetés **Eladó házak!** **Eladó kiseb-b-** **Eladó szőlők!** A debreceni központi iroda hivatalos órái: **reggel 8 óráig est 6 óráig állandóan, egész nap!**

KEMÉNY
szücs mester szőrmearuháza, Budapest VI., Andrassy-utca 6. Telefon: 62-76. Szőrmekabátok, rókok, karmanlyuk nagyválasztékban. Rendelések utánvétel azonnal eszközöltetnek.

Főtéri üzlethelyiséggel és tőkével társulok szakemberrel. — Ajánlatokat „Bármilyen szakma” jellegére a kiadóba.

Vadonatúj 4 tonnás Fiat és **Büssig teherautók** és **pótkocsik** raktáron. Róka és Társa Automobil Rt. Budapest V., Csány-utca 3. sz. Teherautótelepe. Telefon 46-01.

Tűzifa Készén Faszén
waggontelekben, vagy kistelekben legolcsóbban beszerezhető a **"TURUL" fakitermelő és értékesítő vállalatnál.** Telp a Nagymester-utca végén. Telefon 12-91. Belső iroda Csapó-utca 8. sz. Telefon 6-39.

Kiss József
auto-motores gépműhelye **Erzsébet-utca 20. Telefon 901.** Vascszergamunkát és bármily gazdasági gépjavítást gyorsan és pontosan végez, lokomobilokat, magánjáratátalakít, használt gépeket vesz, gyárilag javított, elad és becsere. **Autogépheggesztés.**

Kun József késműves **Széchenyi-utca 1.** **Posztó- és gyapjuszövet üzletben** megérkeztek a **friss őszi és téli árak** Nagyválasztékban téli kabát szövetek fiúk és leányok részére olcsó árban **DOMÁN** „Arany-Bika” bérház. József k herceg-utca 3. sz., a gőzfürdő mellett. Kifutó fiú vagy leány felvétetik.

GYÖZÖDJÖN MEG! **Briliánsért, aranyért** a legmagasabb árt fizetem. **GRITSCH** ékszerkereskedő Verbőczy-utca 2 sz. (Iparkamara)

Bakos István vaskereskedése Csapó-utca 88.

STANIOL
fehér, 130 lves és minden színben. Eredeti gyári árak! **Kun Izidor** Budapest, VI., Nagy János-utca 6. Telefon 17-40

Száraz tűzifa
eladás Ótmalom-utca 9. (Kigyó-utca mellett.) Iroda Simonffy-utca 29. szám.